

Примас Польщі з острозької альма-матер

Ведучий рубрики
Микола МАНЬКО, ди-
ректор Державного істо-
рико-культурного запо-
відника Острога

Увересні 1770 р.
– 250 років тому –
учень Острозького коле-
гіуму **Ян-Павел Воронич**
вступив у нашому місті в
орден єзуїтів, що з часів
Анни-Алоїзи Ходкевич на
її фундацію утримував в
Острозі монастир, на-
вчальний заклад та учнів-
ський інтернат при ньо-
му. Правда, орденської
кар'єри юнакові зробити
не судилося – 1773 р.
Папа Римський розпус-
тив орден, який офіційно
відновили лише 1814 р.
Того ж 1773 р. Ян-Павел
був висвячений на світ-
ського римо-католицько-
го священника. Після
студій у Вільно йому ще
випала можливість по-
працювати (з 1777 р.) у
стінах своєї острозької
альма-матері вчителем
першого класу поезуїт-
ської школи, керованої
вже отцями-василіанами
з греко-католицького мо-
нашого ордену.

Вороничі – давній
український шляхет-
ський рід, відомий із

XV ст. Один із Ворони-
чів – студент київської
братської школи –
1622 р. читав із коле-
гами «Вірш на жалост-
ний потреб зацного
рицера Петра Конаше-
вича-Сагайдачного». Дослідники вже довели,
що Ян-Павел Воронич
народився 28 червня
1757 р. не в Тайкурах, як
досі зазначали в довід-
ковій літературі, а в селі
Бродів під Острогом.

А дальший його жит-
тєвий шлях та кар'єра
– педагогічна, церков-
на, державно-адміні-
стративна, наукова та
літературна – уже були
пов'язані з Варшавою, де
він обіймав високі посади
за часів і Речі Посполитої,
і створеного Наполеоном
Варшавського герцог-
ства, і після 1815 р., коли
в складі Російської імперії
було створено автоном-
не Царство Польське.
1816 – 1829 рр. Ян-Павел
Воронич обіймав краків-
ський єпископський пре-
стол, а 1828 р. став вар-
шавським архієпископом
і митрополитом – при-
масом (предстоятелем,
главою єпископату) ри-
мо-католицької церкви
в Царстві Польському.



У цій якості 1829 р. він
очолював коронацію на
польський королівський
престол імператора Ми-
коли I. Знаково, що при-
мас лише подав російсь-
ькому цареві польську
королівську корону, а
той коронував нею себе
сам.

Ян-Павел Воронич був
найвидатнішим церков-
ним проповідником і ора-
тором Польщі з часів зна-
менитого Петра Скарги.
Він – автор чисельних
поетичних творів, у яких
осмислював історич-
ну долю і майбутнє як
польського народу, так
і слов'янства загалом.

Мислитель був великим
прихильником єднання
слов'янських народів.
Його вважають попере-
дником і предтечею ге-
нів Адама Міцкевича та
Юліуша Словацького.

А надії на відро-
дження Польщі та інших
слов'янських народів,
що деякий час покла-
далися їх мислителями
та політиками (в т. ч. і
Яном-Павлом Ворони-
чем) на всеросійських
монархів, розвіялися не-
вдовзі по смерті пред-
стоятеля католицької
церкви Царства Поль-
ського (помер він
6 грудня 1829 р. у Відні).
Похорони примаса на
Вавелі у Кракові стали
патріотичною маніфес-
тацією розділеного трьо-
ма сусідніми імперіями
польського народу. 1830
р. почалося Листопадове
польське повстання про-
ти російського царату, і
25 січня 1831 р. повстан-
ський сейм детронізував
Миколу I, позбавивши
династію Романових прав
на польський престол.
Але до свободи Польщі
(як і України) ще потріб-
ні були праця і жертвні
подвиги не одного поко-
ління. ■